

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๖

๑. ภูตปุพพ์ เทวาสุรสงคาโม อโหสิ ฯ เทวา ชินิตฺวา เวปจิตฺตอิสฺสุรินทํ
 พนฺธิตฺวา สกฺกสฺส สนฺติกํ อาเนสุํ ฯ โส สกฺกํ เทวินทํ โจโรสิ พาโลสิ
 มุพฺโหสิ โคโณสิ คทฺโรสิ โอฏฺโฐสิ เนรยิโกสิ ตีรจฺฉานคโตสิ นตฺติ ตฺยหํ
 สุกฺติ ทฺกคฺติเยว ตฺยหํ ปาฏิกงฺขาติ อิมะหิ ทสฺหิ อุกโกสวตฺถุหิ อุกโกสฺติ เจว
 ชรสฺสก น ตฺวํ สพฺพกาลํ ชินิสฺสสิ ยทา อสุรานํ ชโย ภวิสฺสติ ตทา ตมฺปิ
 เอวํ พนฺธิตฺวา อสุรภวณฺสฺส ทฺวาเร นิปชฺชาเปตฺวา โปธฺวาเปสฺสามิตฺวาทินา
 ปริภาสฺติ จ ฯ สกฺโก วิชฺตวิชโย น ตํ มนสิกรฺโรติ ทีมรตฺตํ ขนฺติโสฺรจฺเจสุ
 นิวิฏฺฐอชฺฉมาสยตฺตา ฯ อถ มาตฺลิ กิณฺนุ โข เอส อิมานิ ผรุสฺวจฺฉานานิ ภเยน
 ติตฺติกฺขติ อุทาทุ อธิวาทนฺกฺขนฺติยา สมฺนฺนาคตฺตตฺตาติ จินฺเตตฺวา ตมตฺถํ
 ปุจฺฉิ ฯ

อถ สกฺโก นานํ ภยา น ทฺพฺพลฺยา ขมามิ เวปจิตฺติโนติ วตฺวา

สทตฺถปรมา อตฺถา ขนฺตฺยา ภฺยโย น วิชฺชติ

โย หเว พลฺวา สนฺโต ทฺพฺพลฺสฺส ติตฺติกฺขติ

ตมาหุ ปรมํ ขนฺตี นิจฺจํ จิปฺติ ทฺพฺพลฺโลติ อาห ฯ

ตตฺถ สทตฺถปรมาติ สกตฺถปรมา ฯ ขนฺตฺยา ภฺยโย น วิชฺชตีติ เตสุ
 สกตฺถปรเมสุ ขนฺติโต อุตฺตริตโร อตฺโถ น วิชฺชติ ฯ ตมาหุ ปรมนฺติ
 โย พลฺวา ติตฺติกฺขติ ตสฺส ตํ ขนฺตี ปรมํ อาหฺวติ ตพฺพพฺพณฺนา ฯ

ขนฺติโต อุตฺตริตโร อถฺโถ อตฺโถ น วิชฺชติ อนฺตเรณ อสฺสอารมฺมณํ
 อนตฺถํ ปฏฺิพาหิตฺวา ทฺกฺชรมฺมิกสฺส เจว สมฺปรายิกสฺส จ หิตสฺส อวิชฺชนโต ฯ
 ขนฺตี ปรมํ อาหุ เสฏฺฐพฺลํ วิโรธิปฺปจฺจยํ อภิกฺขยฺย วตฺตนโตติ ตมฺภฺกฺกา ฯ

๒. จตุตถาโร กิร พุราหุมนมา ภาติกา พุราหุมนสยุตเต วุตตนเยน
 สตถุ กุชฌิตวา สตถาริ นานปฺปกาเรน อุกโกสนตฺตา สตถารา วินิตา
 ปพฺพชิตวา นจิสเสว อรหตฺตํ ปตฺตา ฯ ภิกฺขุ อจฺฉริยา วตาวโส พุทฺธคฺคฺคา
 เตหิ อุกโกสิโตปิ หิ สตถา กิจฺจิ อวตฺวา เตสํเยว ปติฏฺฐา ชาโตติ วทีสุ ฯ
 ตํ สุตฺวา สตถา อหํ ภิกฺขเว ขนฺติพฺเลน สมฺนฺนาคตฺตฺตา ทฺวฺจฺเจสุ อทฺสสนฺโต
 มหาชนสฺส ปติฏฺฐา โหมิเยวติ วตฺวา ฌมฺมปทสฺส พุราหุมนวคฺเค อิมํ
 คากมาห

อุกโกสํ วรพฺนฺชญจ อทฺฏฺโห โย ติตฺติกฺขติ
 ขนฺติพฺลํ พฺลานิกํ ตมหํ พฺรุมิ พุราหุมนฺนฺติ ฯ

ตตฺถ อทฺฏฺโหติ เอตํ ทสฺหิ อุกโกสวตฺตฺตฺหิ อุกโกสนํ ปาณิอาทีหิ
 โปถนญจ อทฺทพฺนฺชนาทีหิ พฺนฺชนญจ โย อุกทฺธมานโส หุตฺวา อธิวาเสติ
 ขนฺติพฺเลน สมฺนฺนาคตฺตฺตา ขนฺติพฺลํ ปฺนปฺปฺนํ อุปฺปตฺติยา อนิกฺกฺเตเนว
 ขนฺติพฺลานิกฺเกน สมฺนฺนาคตฺตฺตา พฺลานิกํ ตํ เอวรूपํ อหํ พุราหุมนํ วทามิติ
 ฌมฺมปทวณฺณนา ฯ

ติตฺติกฺขตีติ ขมฺติ ฯ ขนฺติพฺลนฺติ อธิวาสนกฺขนฺติพฺลํ ฯ สา ปน
 สกึ อุปฺปนฺนา พฺลานิกํ นาม น โหติ ปฺนปฺปฺนํ อุปฺปนฺนา ปน โหติ ฯ
 ตสฺสา อตฺถิตาย ปน พฺลานิกนฺติ มชฺฌิมปณฺณาสเก วาเสฏฺฐสฺสุตฺตวณฺณนา ฯ

อธิวาสนลกฺขณา ขนฺติ พฺลํ เอตสฺสาติ ขนฺติพฺลํ ฯ ตสฺสา อตฺถิตายติ
 ตสฺสา อปรารูปฺปตฺติสมฺปจิตาย มารเสนาวิธมนิยา ขนฺติเสนาย อตฺถิตาย ฯ
 พฺลานิกํ พลสมฺภูโห เอตสฺส อตฺถิตี พฺลานิกนฺติ ตฺวฺจฺจิกา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มครเป็นไทย

๑. เรื่องเคยมีมาแล้ว ได้มีสงครามระหว่างอสูรกับเทพยดาฯ พวกเทพยดาชนะแล้ว จึงมัดจอมอสูรชื่อเวปจิตติ นำมาสู่สำนักของท้าวสักกะฯ จอมอสูรชื่อว่าเวปจิตตินั้น คำที่ท้าวสักกะจอมเทพด้วยอภิกโกสวัตถุ ๑๐ประการ เหล่านี้ว่า ท่านเป็นโจร เป็นคนพาล เป็นคนหลง เป็นโศ เป็นลา เป็นอูฐ เป็นสัตว์นรก เป็นสัตว์คิริจฉาน สุนัขของท่านไม่มี ทุกคืนท่านนั้นอันท่านพึงหวัง และบริภาษด้วยคำเป็นต้นว่า แน่ะท้าวสักกะแก่ ท่านจักไม่ชนะตลอดกาลทั้งปวงดอกเมื่อใด พวกอสูรมิชัยชนะ (ความชนะจักมีแก่พวกอสูร) เมื่อนั้น เราจักมัดแม่ท่านอย่างนี้ ให้นอนที่ประตูแห่งภพของอสูรแล้วให้โอบฯ ท้าวสักกะผู้มีชัยชนะแล้ว มิได้ทรงใส่ใจ ถึงคำนั้น เพราะความที่พระองค์เป็นผู้มีพระอิริยาศยตั้งมั่นในขันติและโสรัจจะตลอดกาลนานฯ ลำดับนั้น มาตลิเทพบุตร คิดว่า ท้าวสักกะนี้ ออกล้นคำหยาบเหล่านี้เพราะทรงกลัวหรือว่าเพราะความที่พระองค์ทรงประกอบด้วยอริวาสนขันติ แล้วจึงทูลถามเนื้อความนั้นฯ

ที่นั้น ท้าวสักกะ ตอบว่า เราหาได้ออดทน(ถ้อยคำ)ของจอมอสูรชื่อว่าเวปจิตติเพราะความกลัวไม่ เพราะความอ่อนกำลังก็หามิได้ แล้วจึงตรัสว่า

ประโยชน์ทั้งหลาย มีประโยชน์ของตน
เป็นอย่างยิ่ง (ประโยชน์อะไร) ยิ่งกว่าขันติ
ไม่มี ผู้ใดแล เป็นผู้มีกำลัง ออกล้น (ถ้อยคำ)
ของผู้อ่อนกำลังได้ บัณฑิตทั้งหลาย กล่าว
ขันตินั้นของบุคคลนั้นว่ายิ่ง เพราะคน
อ่อนกำลัง รุกรานได้เป็นนิตย์ฯ

อรรถกถาสักกสังยุตต์นั้นว่า บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า สทศุตปรมา คือ มีประโยชน์ของตนเป็นอย่างยิ่ง ๆ บทคาถาว่า ขนฺตุยา ภิชฺชโย น วิชฺชติ ความว่า บรรดาประโยชน์ทั้งหลายมีประโยชน์ของตนเป็นอย่างยิ่งนั้น ประโยชน์ที่ยิ่งกว่าขันติย่อมไม่มี ๆ สองบทว่า ตมาหุ ปรมํ ความว่า ผู้ใดมีกำลังอดกลั้นได้ บัณฑิตทั้งหลายกล่าวขันตินั้นของบุคคลนั้นว่า ยิ่ง ๆ

ฎีกาสักกสังยุตต์นั้นว่า ประโยชน์อย่างอื่นยิ่งกว่าขันติ ชื่อว่าไม่มี เพราะห้ามอนัตตะ (โทษมิใช่ประโยชน์) อันเป็นอารมณ์ของประโยชน์นั้นโดยระหว่างแล้ว ไม่ละประโยชน์เกื้อกูล ซึ่งเป็นไปในทิฏฐุธรรมและเป็นไปในสัมปรายภพ ๆ บัณฑิตทั้งหลายกล่าวขันติว่า ยิ่ง เพราะครอบงำปัจจัยอันเป็นข้าศึกซึ่งมีกำลังอันประเสริฐเสียได้เป็นไป ๆ

๒. ทราบมาว่า พราหมณ์พี่น้องชาย ๔ คน โกรธต่อพระบรมศาสดา จึงดำ พระบรมศาสดาโดยประการต่าง ๆ โดยนัยดังที่กล่าวแล้วในพราหมณสังยุต พระบรมศาสดาทรงแนะนำ(ในทางที่ถูกต้อง) บวชแล้วต่อกาลไม่นานเลย ก็บรรลुพระอรหัตต์ ๆ ภิกษุทั้งหลาย พูdkันว่า คุณทั้งหลาย พระพุทธคุณนำ อัสจรรยฺหนอ ก็ พระบรมศาสดา แม้ถูกพราหมณ์เหล่านั้นดำแล้ว มิได้ตรัสคำอะไรเลย กลับเป็นที่พึงพิงของพวกเขาเหล่านั้นเสียอีก ๆ พระบรมศาสดา ครั้นทรงสดับคํานั้นแล้ว จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย เพราะความเป็นผู้ประกอบด้วยกำลังคือขันติ เราไม่ประทุษร้ายในบุคคลผู้ประทุษร้าย จึงเป็นที่พึงพิงของมหาชน โดยแท้ ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ในพราหมณวรรคธรรมบทว่า

ผู้ใด ไม่ประทุษร้ายผู้ดำ ผู้ประหารและจองจำ
อดกลั้นไว้ได้ เราเรียกผู้นั้น ซึ่งมีกำลังคือ
ขันติ มีหมูปล (คือขันติ) ว่า เป็นพราหมณ์ ฯ

อรรถกถาธรรมบทว่า บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า อตุฏฺโฐ เป็นต้น ความว่า ผู้ใด มีใจไม่โกรธ อดกลั้นไว้ได้ ซึ่งการดำด้วยอักษโกสวัตถุ ๑๐ ประการ โดยด้วยฝ่ามือเป็นต้น และการจองจำด้วยเครื่องจองจำคือข้อเป็นต้นนั้น เราเรียกผู้นั้นคือผู้เห็นปานนั้น ชื่อว่ามีกำลังคือขันติ เพราะความเป็นผู้ประกอบด้วย

กำลังคือขันติ ชื่อว่า มีหมู่พล เพราะความเป็นผู้ประกอบด้วยกองพลคือขันติที่เป็นกองทัพโดยแท้ เพราะเกิดขึ้นบ่อย ๆ ว่าเป็นพราหมณ์ ๆ

อรรถกถาวาเสฏฐสูตร ในมัชฌิมปิณฑาสกัว่า บทว่า **ติติกุขติ** คือ ย่อมอดทน ๆ บทว่า **ขนฺติพลํ** ได้แก่ ผู้มีกำลังคืออิรวาสนขันติ ๆ ก็อิรวาสนขันตินั้น เกิดขึ้นคราวเดียว ไม่จัดว่าเป็นหมู่พล แต่แต่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ย่อมเป็นได้ ๆ ก็อิรวาสนขันตินั้น ชื่อว่าเป็นหมู่พลเพราะความที่ขันตินั้นมีอยู่ ๆ

ฎีกาวาเสฏฐสูตรนั้นว่า ขันติมีความอดกลั้นเป็นลักษณะเป็นกำลังของจิตนั้นมีอยู่ เหตุนั้น จิตนั้น ชื่อว่า มีขันติเป็นกำลัง ๆ สองบทว่า **ตสฺสา อตุติตาย** ได้แก่ เพราะความที่ขันติเกิดขึ้นบ่อย ๆ นั้น คือเสนากล่าวคือขันติอันกำจัดการและเสนามาร อันตนเข้าไปสั่งสมไว้โดยเกิดขึ้นเนื่อง ๆ มีอยู่ ๆ หมู่พล คือ กองพล ของจิตนั้นมีอยู่ เหตุนั้น จิตนั้น ชื่อว่า มีหมู่พล ๆ